

Воднораз істина – одна із центральних філософем теорії пізнання, що світоглядно спрямована на з'ясування питання про значення і смисл пізнавальної діяльності людини, котра завжди задумувалася над тим, яким чином можна відокремити істинні думки від помилкових. У цьому найзагальнішому аналітичному контексті істина – це насамперед якісна характеристика людських інтелектуальних побудов, а не просто відображення реальності у свідомості мислителя. Вона постає як мислєдіяльнісне поглиблення людського сприйняття дійсності і водночас як усвідомлення процесу і рнезультатів пізнавальної творчості. У кінцевому підсумку істина – це таке здобуте знання, що становить гносеологічний ідеал, хоча й на певному етапі істерико-культурного розвитку людства.

Якщо класична філософія знала про істину часто не більше ніж те, що її суть полягає у відповідності фактам, а її значення – у накопиченні беззаперечного знання, то неklasичне філософування породило розмаїття теорій істини (див. попереду). Доведено, що істина присутня у пізнанні безліччю форм, виявляючи тим самим багатовимірність як свою сутнісну характеристику. Крім того, якщо істину розуміти семіотично, то потрібно бачити її як знак, що позначає певну реальність. Але будь-який знак одночасно вказує на реальність і приховує (заміщає) її. Класична філософія була зорієнтована на повне розкриття істини, тобто на абсолютний збіг означеного і означуваного. Критично орієнтовані теорії постструктуралізму, навпаки, стверджують неможливість такого збігу. У феноменологічній герменевтиці істина буття – це виведення сущого із прихованого в непотаєнність. Істина не поміщається ні в думку, ні в річ, вона передує смислотвірному поєднанню між ними як умова виникнення істинної думки.

Специфіка критеріїв істини у соціальному пізнанні зумовлена присутністю людини, яка займає особливе місце в ланцюзі природи. Особливість місця людини у Всесвіті полягає в тому, що вона єдина жива істота, яка сама здатна визначати діапазон свого буття. Тому соціальне пізнання, котре претендує на істинність, повинне не обмежуватися лише її науковими критеріями, а покликає долучати до свого арсеналу і такі критерії, як інтуїція, передчуття, вгадування, випадковий вибір. Саме їх наявність певним чином змінює перебіг передбаченої соціальної події, тобто робить знання істинним [див. 5].

У проведеному нами експерименті [3] запропоновані методичні підходи підтверджують можливість ціле-спрямованого психолого-педагогічного впливу на вивчення істинності учинкової активності майбутніх соціальних працівників, на формування в них моральності, креативності, ініціативності, інтернальності, самодостатності, рефлексивності, здатності долати надмірну нормативність та стереотипність у поведінці, на вироблення індивідуальних способів вчинкової взаємодії. Задіяння викладачів до вчинково зорієнтованих заходів сприяє розвитку у студентів соціологічного фаху учинкової рефлексії, розширює можливості власне гуманістичного підходу до виховання їх як особистостей та індивідуальностей.

1. Вейнгартнер П. Фундаментальные проблемы теорий истины: Пер с англ. – М.: “Российская политическая энциклопедия”, 2005. – 352 с.

2. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентного подхода в образовании. Авторская версия. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 42 с.

3. Кохан В. Істина як чинник професійної компетентності соціального працівника // Психологія і суспільство. Наук. праці молодих учених. – 2013. – С. 32–35 (у друці).

4. Понятие истины в социогуманитарном познании / Отв. ред. А.Л. Никифоров. – М.: ИФРАН, Рос. акад. наук, Ин-т философии, 2008. – 212 с.

5. Фурман А.В., Шандрук С.К. Соціема як евристичний концепт загальної соціологічної теорії // Психологія і суспільство. – 2013. – №1. – С. 57–74.

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

ЗБРИК С.

Copyright © 2013

Дослідження даної теми на даний час є дуже актуальним, оскільки збільшується інтерес до проблеми не лише теоретичного характеру, а й до особистих якісних характеристик фахівця із соціальної роботи. В цьому контексті особливу увагу отримують проблеми розвитку професійної майстерності, підготовки та перепідготовки спеціалістів із соціальної сфери.

Професійна майстерність фахівця із соціальної роботи – це сукупність індивідуальних якостей особистості, що відображають його професійні знання та навички, які обумовлюють професійну компетентність (кваліфікаційний потенціал); це показники залучення працівника соціальної служби до даної спеціальності, тобто оволодіння власною професією.

Професійність соціального працівника характеризується такими якостями: а) професійного покликання; б) використання знань, умінь у царині соціальної роботи у поєднанні з особистими якостями; в) уміння ефективно використовувати кращі досягнення науково-технічного прогресу; г) духовно-етичні якості та соціально-генетичні схильності до роботи з людиною; д) висока компетентність та відповідність дій вимогам державних стандартів у сфері соціального обслуговування; е) висока вимогливість до себе, тобто особиста вихованість, толерантність, тактовність; є) вміння завойовувати довіру у клієнтів і колег, проявляти чуйність, впливати на людей, знаходити підхід рефлексії до клієнта та до його проблеми [1, с. 370].

Людина, яка володіє зазначеними якостями і здійснює організацію різних видів діяльності є цілісним суб'єктом професійної діяльності, що досить повно характеризує особистість соціального працівника, яка структурно охоплює такі компоненти [3, с. 36]: кваліфікаційний (професійні знання, вміння і навички), освітній (інтелектуальні здібності), психофізіологічний (працездатність), творчий (креативні здібності), комунікативний (готовність до співпраці і взаємодії), та морально-етичний потенціали (ціннісно-мотиваційна сфера).

Визначаючи особистісні характеристики фахівця соціальної роботи слід пам'ятати, що він працює у сфері "людина – людина", яка вимагає від нього успішного функціонування в системі міжособистісних відносин. Дуже важливо, щоб соціальні працівники володіли необхідними для професійної діяльності особистісними якостями (доброта, чесність, турбота, співчутливість, безкорисливість, врівноваженість); навичками спілкування (вміння вислуховувати, ввічливість, увага до інших); ставленням до роботи (сумлінність, відповідальність, вимогливість до себе, виконавча дисципліна). Водночас неприйнятними для них є такі якості, як черствість, пихатість, нервозність, жорстокість, користололюбство. У спілкуванні негативно оцінюються сердитість, грубість, неповага до людей, зухвалість, неввічливість. У ставленні до роботи – байдужість до клієнтів, безвідповідальність, легковажність, незібраність, небажання допомогти. Соціальний працівник повинен володіти різними видами знань, а також теоретичними, професійними та особистісними властивостями, оскільки його робота пов'язана із наданням підтримки різним категоріям клієнтів, які знаходяться у важкій життєвій ситуації. Такі люди є надзвичайно вразливі, тому необхідну допомогу має надавати кваліфікований працівник даної сфери.

Отже, без високого рівня професійної майстерності та професіоналізму в соціальній роботі неможливим є надання соціальних послуг клієнтам на належному рівні. У формуванні якостей, потрібних соціальним працівникам для успішного виконання своїх обов'язків і спілкування з клієнтами, суттєву роль відіграють природні дані, прагнення до самовизначення, самоутвердження, бажання вчитися, ціннісні орієнтації і вольові зусилля людини, яка обрала цю професію. Загалом соціального працівника як особистість та професіонала характеризують: відповідність його особистісного і фахового потенціалу вимогам професії, намагання збагачувати практику новими знаннями, методами і формами роботи, мотивація до особистісного саморозвитку та самовдосконалення, спрямованість у професійній діяльності на ініціативність, творчість, соціальна активність, небайдужість до актуальних питань практичної роботи, намагання знаходити нові резерви розв'язання професіональних проблем і вміння їх використовувати [4, с. 85].

1. Социальная работа: теория и практика: [учебное пособие] / отв. ред. д. и. н., проф. Е.И. Холостова, д.и.н., проф. А.С. Сорвина. – М.: ИНФРА-М, 2002. – 427 с.

2. Капська А.Й. Соціальна робота: технологічний аспект: [навчальний посібник] / А.Й. Капська. – К.: ЦСССДМ, 2004. – 364 с.

3. Волкова Н.П. Педагогіка: [посібник] / Н.П. Волкова. – К.: Видавничий центр "Академія", 2001. – 576 с.

4. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях: [навч. посіб.]. – К., 2003. – 136 с.

5. Основы социальной работы: [учебник] / отв. ред. П.Д. Павленок. – М., 2001. – 395 с.

НАУКА ЯК ПРОФЕСІЙНА ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

РУСЕНКО Я.Г.

Copyright © 2013

У вітчизняних наукових виданнях інколи зустрічаються публікації, в яких автори викладають експериментальний матеріал, не вдаючись до теоретичних узагальнень, одержаних результатів. Цим явно збіднюється зміст публікації, у читача не формується здатність до теоретичного мислення.

Метою даної розвідки є спроба дати короткий аналіз системи атрибутів такого суспільного явища, як наука.

Наука – це дослідницька діяльність, яка спрямована на пізнання і практичне використання законів природи і суспільства, де результатом дії є одержання знань, а також способів наукового пізнання [2; 1; 3; 11; 9; 10; 4; 5]. Вочевидь науковий потенціал окремої країни значною мірою залежить від політичної та економічної культури